

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ :	ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ / Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΕΙΡΑ:	ΘΕΡΙΝΑ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	20/11/11

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος Πρωταγόρας (323d–e, 324a-c)

Ὅσα γὰρ ἡγοῦνται ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι φύσει ἢ τύχῃ, οὐδεὶς θυμοῦται οὐδὲ νοθετεῖ οὐδὲ διδάσκει οὐδὲ κολάζει τοὺς ταῦτα ἔχοντας, ἵνα μὴ τοιοῦτοι ᾦσιν, ἀλλ' ἐλεοῦσιν· οἷον τοὺς αἰσχροὺς ἢ σμικροὺς ἢ ἀσθενεῖς τίς οὕτως ἀνόητος ὥστε τι τούτων ἐπιχειρεῖν ποιεῖν; Ταῦτα μὲν γὰρ οἶμαι ἴσασιν ὅτι φύσει τε καὶ τύχῃ τοῖς ἀνθρώποις γίγνεται, τὰ καλὰ καὶ τὰναντία τούτοις· ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως καὶ διδαχῆς οἴονται γίγνεσθαι ἀγαθὰ ἀνθρώποις, ἐάν τις ταῦτα μὴ ἔχη, ἀλλὰ τὰναντία τούτων κακὰ, ἐπὶ τούτοις που οἱ τε θυμοὶ γίνονται καὶ αἱ κολάσεις καὶ αἱ νοθετήσεις. Ὦν ἐστὶν ἐν καὶ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέβεια καὶ συλλήβδην πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς.

Ἐνθα δὴ πᾶς παντὶ θυμοῦται καὶ νοθετεῖ, δηλὸν ὅτι ὡς ἐξ ἐπιμελείας καὶ μαθήσεως κτητῆς οὐσης. Εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, ὦ Σώκρατες, τοὺς ἀδικοῦντας τί ποτε δύναται, αὐτὸ σε διδάξει ὅτι οἱ γε ἄνθρωποι ἡγοῦνται παρασκευαστὸν εἶναι ἀρετῆν. Οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὥσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζει οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται –οὐ γὰρ ἂν τό γε πραχθὲν ἀγέννητον θείῃ– ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὐθις ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὗτος μήτε ἄλλος ὁ τούτον ἰδὼν κολασθέντα. Καὶ τοιαύτην διάνοιαν ἔχων διανοεῖται παιδευτῆν εἶναι ἀρετῆν· ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα κολάζει. Ταύτην οὖν τὴν δόξαν πάντες ἔχουσιν ὅσοιπερ τιμωροῦνται καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Τιμωροῦνται δὲ καὶ κολάζονται οἱ τε ἄλλοι ἄνθρωποι οὐς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοί εἰσι τῶν ἡγουμένων παρασκευαστὸν εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετῆν. Ὡς μὲν οὖν εἰκότως ἀποδέχονται οἱ σοὶ πολῖται καὶ χαλκῆως καὶ σκυτοτόμου συμβουλευόντος τὰ πολιτικά, καὶ ὅτι διδακτὸν καὶ παρασκευαστὸν ἡγοῦνται ἀρετῆν, ἀποδέδεικταί σοι, ὦ Σώκρατες, ἱκανῶς, ὡς γέ μοι φαίνεται.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε τα αποσπάσματα: «ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας...ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς» και «Οὐδείς γὰρ κολάζει... διανοεῖται παιδευτὴν εἶναι ἀρετὴν» .

(μονάδες: 10)

B1«Ὅσα γὰρ ἡγούνται ἀλλήλους ... καὶ μαθήσεως κτητῆς οὐσης.»: ο Πρωταγόρας στο συγκεκριμένο απόσπασμα προσπαθεί να αποδείξει τον επίκτητο χαρακτήρα της πολιτικής αρετής. Να παραθέσετε τον αποδεικτικό συλλογισμό του σοφιστή και να αξιολογήσετε την επιχειρηματολογία του αναφορικά με το θέμα αυτό.

(μονάδες: 15)

B2 Να αναπτύξετε τη θεωρία του Πρωταγόρα σχετικά με την ποινή, όπως καταγράφεται στο κείμενο που σας δίνεται (6η Ενότητα). Στη συνέχεια να αξιολογήσετε την αποδεικτική της ισχύ για το διδακτό της αρετής λαμβάνοντας υπόψη την επικρατούσα αντίληψη για την ποινή στις αρχαιοελληνικές κοινωνίες.

(μονάδες: 15)

B3. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο και τη λειτουργία του μύθου ως μεθόδου ανάπτυξης απόψεων του Πρωταγόρα και του Πλάτωνα.

(μονάδες: 10)

B4α. ανελήτος, κατάληψη, διέλευση, θεσμός, τεμάχιο, επιφάνεια: για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις να βρείτε μία τουλάχιστον ομόρριζή της στο αρχαίο κείμενο.

(μονάδες: 6)

β. ἡγούνται, ποιεῖν, θυμοῦται, ἐθέλεις: για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις να γράψετε ένα συνώνυμό τους στην αρχαία ελληνική.

(μονάδες: 4)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἵσθ' εἶπερ ἡγεῖσθε πολίτην ἀγαθὸν Ἀριστείδην καὶ δίκαιον γεγονέναι, τοῦτον προσήκει κάκιστον νομίζειν, ὡς τὰναντία περὶ τῶν πόλεων ἐκείνῳ γινώσκοντα. Τοιγάρτοι διὰ ταῦτα πολλοὶ τὴν πατρίδα τὴν αὐτῶν ἀπολιπόντες φυγάδες γίνονται καὶ εἰς Θουρίους οἰκήσοντες ἀπέρχονται. Δηλώσει δὲ ἡ τῶν συμμάχων ἔχθρα, ὅταν

πρῶτον ἡμῖν καὶ Λακεδαιμονίοις γένηται ναυτικὸς πόλεμος. Ἐγὼ δὲ νομίζω τὸν τοιοῦτον πονηρὸν εἶναι προστάτην, ὅστις τοῦ παρόντος χρόνου ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ μὴ καὶ τοῦ μέλλοντος προνοεῖται, καὶ τὰ ἥδιστα τῷ πλήθει, παραλιπὼν τὰ βέλτιστα, συμβουλεύει.

(Ἀνδοκίδου, Κατὰ Ἀλκιβιάδου, 12)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

γιγνώσκω τὰναντία = ἔχω την αντίθετη ἀποψη
προστάτης= αρχηγός

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε το κείμενο που σας δίνεται.

(μονάδες: 20)

Γ2. α) Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

ἡγεῖσθε: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα

γιγνώσκοντα: το γ' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα ενεργητικής φωνής

ἀπολιπόντες: το γ' ενικό υποτακτικής στον ίδιο χρόνο και φωνή

ἀπέρχονται: το β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού

συμβουλεύει: το α' πληθυντικό ευκτικής αορίστου ενεργητικής φωνής

(μονάδες: 5)

β) Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

τοῦτον: τη γενική και δοτική πληθυντικού θηλυκού γένους

πολλοί: την αιτιατική και κλητική ενικού στο ίδιο γένος

ὅστις: την ονομαστική πληθυντικού θηλυκού και ουδετέρου γένους

τῷ πλήθει: τη γενική ενικού και πληθυντικού

τὰ βέλτιστα: τον ίδιο τύπο στο συγκριτικό βαθμό

(μονάδες: 5)

Γ3. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους ακόλουθους όρους: **Ἀριστείδην, κάκιστον, ἐκείνῳ, γιγνώσκοντα, διὰ ταῦτα, τὴν αὐτῶν.**

(μονάδες: 6)

β) Να βρείτε και να αναγνωρίσετε συντακτικά τις προτάσεις που υπάρχουν στην πρώτη περίοδο του κειμένου.

(μονάδες: 2)

γ) **οικήσοντες:** να αναγνωρισθεί συντακτικά η μετοχή και να μετατραπεί στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

(μονάδες: 2)

